

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Námitka započtení v občanském soudním řízení

Ustanovení § 98 o.s.ř. upravuje procesní důsledky započtení žalovaného svou pohledávkou proti pohledávce žalobcem uplatněné pohledávce v průběhu občanského soudního řízení. V dnešním článku se zaměříme na procesní dopady uplatnění námitky započtení v občanském soudním řízení, a to jednak na důsledky případu, kdy pohledávka žalovaného nepřevyšuje pohledávku žalobce a dále i na rozdíl mezi námitkou započtení a vzájemnou žalobou.

Ustanovení § 98 o.s.ř. upravuje procesní důsledky započtení žalovaného svou pohledávkou proti pohledávce žalobcem uplatněné pohledávce v průběhu občanského soudního řízení. V dnešním článku se zaměříme na procesní dopady uplatnění námitky započtení v občanském soudním řízení, a to jednak na důsledky případu, kdy pohledávka žalovaného nepřevyšuje pohledávku žalobce a dále i na rozdíl mezi námitkou započtení a vzájemnou žalobou.

Žalovaný v rámci svého tvrzení má právo na svou obranu vznést námitku započtení a soud se musí v řízení touto námitkou zabývat. Je na žalovaném, aby soudu navrhnul důkazy, které dle jeho názoru osvědčují, že žalovaná pohledávka započtením zanikla.

V případě, že pohledávka žalovaného nepřevyšuje pohledávku žalobce, posuzuje se případné započtení jako procesní obrana žalovaného proti návrhu žalobce. Námitku započtení, která představuje ve smyslu ustanovení § 98 o.s.ř. jen obranu proti žalobě, lze uplatnit bez ohledu na to, že pohledávka namítaná k započtení je předmětem jiného řízení před soudem.

Ustanovení § 98 o.s.ř. obsahuje mimo jiné dva právní instituty. Jednak „vzájemný návrh“ a dále i „uplatnění pohledávky k započtení“. Koncepce ustanovení § 98 o.s.ř. předpokládá, že uplatnění pohledávky k započtení žalovaným v řízení proti žalobci může být považováno za vzájemný návrh jen tehdy, pokud žalovaný navrhuje, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce. Jinak jde jak již bylo uvedeno výše pouze o procesní obranu žalovaného proti návrhu žalobce.

K tomu, aby bylo možno i uplatnění pohledávky žalovaného vůči žalobci k započtení považovat za vzájemný návrh se všemi s tím spojenými důsledky, a to i včetně možné překážky litispendence ve smyslu ustanovení § 83 o.s.ř., je třeba především, aby žalovaný uplatnil svoji započitatelnou pohledávku k započtení a navrhl, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce. Pokud oba výše uvedené předpoklady nejsou naplněny v plném rozsahu, není možné projev žalovaného, kterým uplatňuje svoji pohledávku k započtení, považovat za vzájemný návrh tak, jak je to uvažováno ustanovením § 98 o.s.ř. Tak tomu bude především tehdy, nepožaduje-li žalovaný, aby mu bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce, a to bez ohledu na samotnou celkovou výši pohledávky žalovaného (rozhodná totiž z uvažovaného hlediska je právě výše žalovaným požadovaného přisudku a nikoliv výše jeho pohledávky). V tomto případě má uplatnění pohledávky povahu procesní obrany žalovaného proti žalobě, obdobné námitce promlčení, námitce zaplacení dluhu apod.

Odlišnost případů, kdy uplatněný návrh k započtení bude posuzován při splnění zákonných předpokladů jako vzájemný návrh, od případů, kdy takové uplatnění pohledávky k započtení bude jen obranou proti návrhu, se projeví např. tak, že v případě, kdy žalovaný nebude požadovat při uplatnění své pohledávky vůči žalobci, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce (a tedy půjde

jen o procesní obranu odpůrce), a pokud by soud shledal důvodnou pouze protipohledávku žalovaného, musí vlastní návrh zamítnout, když jej shledal nedůvodným, přičemž o protipohledávce rozhodovat nebude, a to ani v důvodech rozsudku (Rc 21/99, 2Cdon 1506/96).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)